

Förskolegårdarnas uppbyggnad i Fabriken och Förrådet

Förutsättningar

Fabrikens och Förrådets nya bostäder byggs på mark som idag framförallt brukas av olika typer av verkstäder. Området innehåller idag få grönytor och inte någon sammanhängande grönstruktur. Det finns inte heller några miljöer som lämpar sig för lek eller vistelse för barn.

Den nya stadsdelen byggs upp som en stadsmässig kvarterstad bestående av mindre kvarter som ger många och täta kopplingar genom området. Förutom gatornas kopplande nät finns här två stråk av gångvägar som möjliggör inre rörelsemönster mellan kvarteren.

I området planeras tre förskolor med fem avdelningar i varje. Genom väl gestaltade och innehållsrika förskolegårdar, i kombination med trafiksäkra och tydliga kopplingar till intilliggande park- och naturområden, kan goda förutsättningar för en bra miljö för barn skapas.

Förskolornas läge i planområdet markerat i gult.

Förskolegårdarnas innehåll och utformning

Samtliga förskolegårdar gestaltas utifrån följande principer:

- Zonering av gården
- Vegetation och topografi
- Tillgänglighet
- Möjlighet till omvärldsförståelse
- Utsikt mot grönska/samspel mellan ute och inne

Zonering av gården

Gårdarna är strukturerade i olika zoner; den lugna, den rörliga och den vilda. Inom de olika zonerna finns rumsbildningar för att ytterligare förstärka den variationsrika miljön. I den lugna zonen finns exempelvis bord, sittplatser, sandlek och lekhus. I den rörliga zonen finns utrymme att springa och för rörelsefylld lek: kullar, lekredskap som uppmuntrar till rörelse, exempelvis klätter- och balanslek och rutschbanor finns i denna zon. Den vilda zonen kan innehålla rikligt med vegetation så som buskage och flerstammiga träd. I denna zon får barnen en känsla av att vara ifred.

Vegetation och topografi

Växtvalet är av stor betydelse för förskolegårdarnas gestaltning. Växterna på gårdarna ska bidra till den pedagogiska verksamheten genom att stimulera sinnesintryck. På gårdarna planteras en blandning av växter med exempelvis bär, ollon, näsor eller annat som kan användas i leken. Blomning, stark höstfärg, frukt eller andra egenskaper som tydliggör årstidsväxling är också utmärkande för gårdarnas växtlighet. Stora träd placeras så att de skuggar och skyddar sittplatser och sandlådor mot stark sol. Samtliga växter som planteras är stora och tåliga för att klara slitage och säkerställa gröna gårdar redan från starten och som håller en lång tid framöver.

Gårdarna gestaltas med en varierad topografi som gynnar lek. Mindre kullar med inslag av exempelvis klätterlek och rutschbanor byggs upp på gårdarna. Kullarna skapar även kvaliteter vintertid då de kan användas som små pulkabackar. Lek integrerad i topografin ger gårdarna en ytterligare dimension.

Tillgänglighet

Planområdets förskolegårdar anpassas för att vara tillgängliga för barn med funktionsnedsättningar. Då gårdarna är fördelade på två nivåer är tillgängligheten till den övre nivån begränsad. Detta kompenseras genom att den nedre nivån utformas med stort fokus på tillgänglighet till gårdens olika funktioner och lekredskap. Tillgängliga och tydliga stråk, sandlådor med sittstöd, upphöjda odlingslådor och anpassade lekredskap är exempel på åtgärder som säkerställer att alla barn kan vara med och leka.

Möjlighet till omvärldsförståelse

Gårdarna möjliggör för barnen att upptäcka, påverka och förstå sin omvärld. Gårdarna bjuder på föränderlighet över året, både gällande växtlighet och aktivitetsmöjligheter. Löst material så som sand och kvistar ger möjlighet att konstruera och skapa. Detta uppmuntrar till improviserad fri lek där endast fantasin sätter gränserna. Den fria leken är ett sätt att lära sig förstå sin omvärld och olika samband, den utmanar barnen på ett sätt som den styrda leken inte gör. Studier visar att denna typ av lek är viktig för barns motoriska och psykosociala utveckling.

Genom odling och växtlighet på gårdarna kan barnen följa kretsloppet. Att dagligen följa utvecklingen från frö till planta är en lustfylld biologilektion. Att sedan dessutom få smaka på det man varit med och drivit upp från start är en bonus. Processen ger dessutom barnen en

uppfattning om var mat kommer ifrån. De insekter och fåglar som lockas dit är ytterligare en del i odlingens pedagogiska kvaliteter.

Utsikt mot grönska/Samspel mellan ute och inne

Förskolelokalernas fönster har låg bröstningshöjd, så att både små och stora barn har goda möjligheter att ha visuell kontakt med gårdens grönska och årstidsväxlingar även när de vistas inomhus.

Förskolegårdarnas koppling till kompletterande lekmiljöer

Planområdet har en tydlig grönstruktur i väst-östlig riktning. Detta skapar kopplingar i och genom området till den intilliggande Hantverksparken och vidare ut till närliggande rekreationsområden.

I områdets nordvästra hörn planeras en ny fickpark. Parken har en lekfull topografi med små kullar av olika material som inbjuder till lek och spring. I parkens mitt finns också en lekskulptur. Genom parken och förbi förskola 1 går ett gångstråk med väl markerade och trygga övergångar över de korsande lokalgatorna. Korsningarna är utformade som shared space-ytter. De är upphöjda och i ett avvikande markmaterial för att tydligt signalera till bilarna att sänka hastigheten.

Gårdarna till förskolorna 2 & 3 är placerade i det södra stråket som leder till Hantverksparken. Stråkets gestaltning har en lekfull utformning som uppmuntrar till lek, aktivitet och rörelse längs med vägen och gör promenaden till parken eller till och från förskolan till en upptäcktsfärd. I Hantverksparken planeras bland annat bollplan, en större lekplats och bevarad kuperad terräng med vegetation och berghällar.

Vidare arbete i senare skeden

Detta dokument kommer att användas som grund för den vidare utvecklingen av planområdets förskolegårdar. Under projekteringsskedet och senare efter färdigställandet kommer gårdarna att utvärderas och stämmas av mot de olika gestaltungsprinciperna för att säkerställa att den eftersträlvade kvalitetsnivån uppfylls.

Förskola 1

Förskolans gård är vänd mot gångstråket som sträcker sig från Förrådsvägen i väst, genom torget och parken, till Centralvägen i öst. Läget möjliggör korta, trygga promenader till områdets två parker och vidare till rekreationsområden.

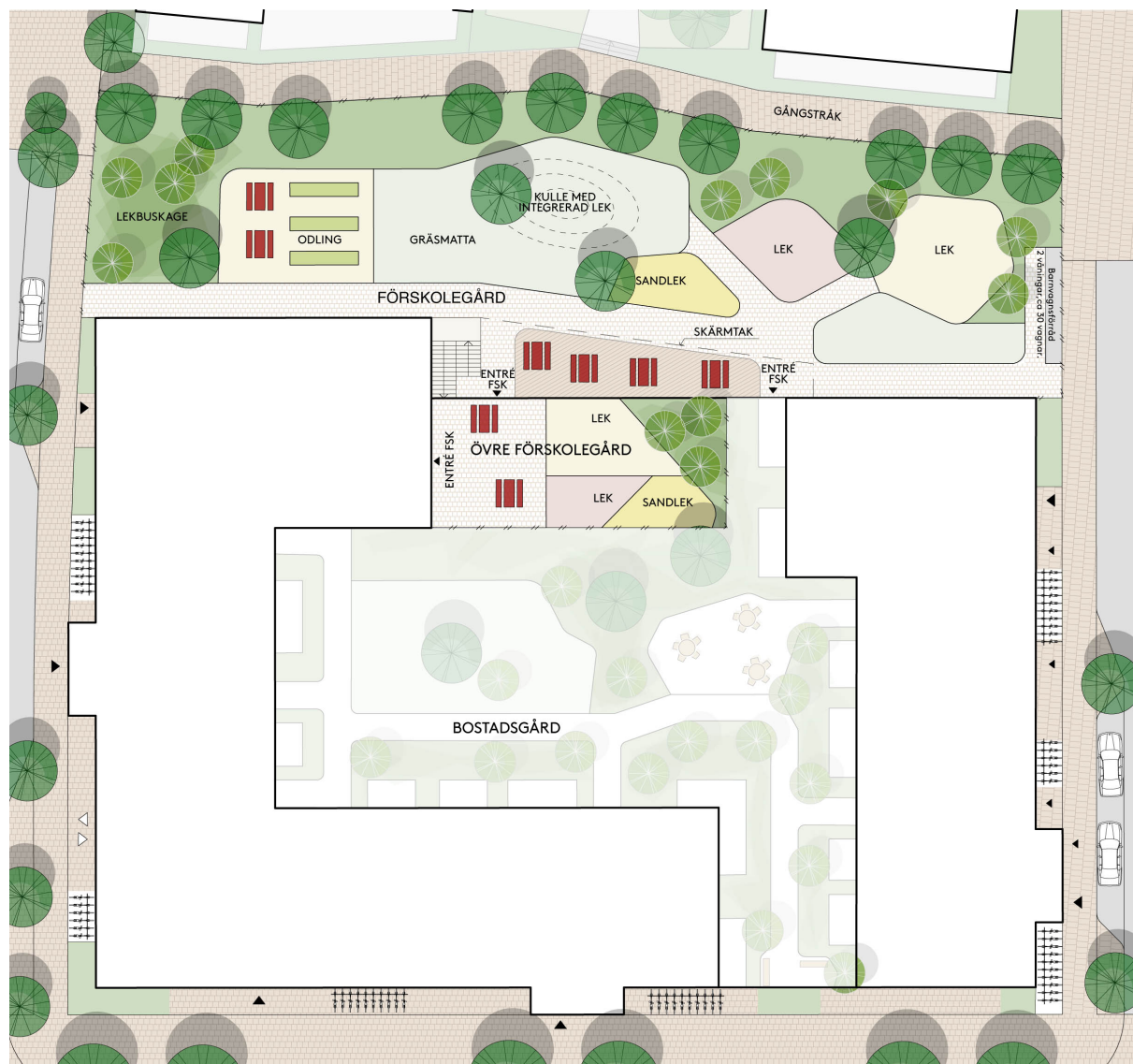
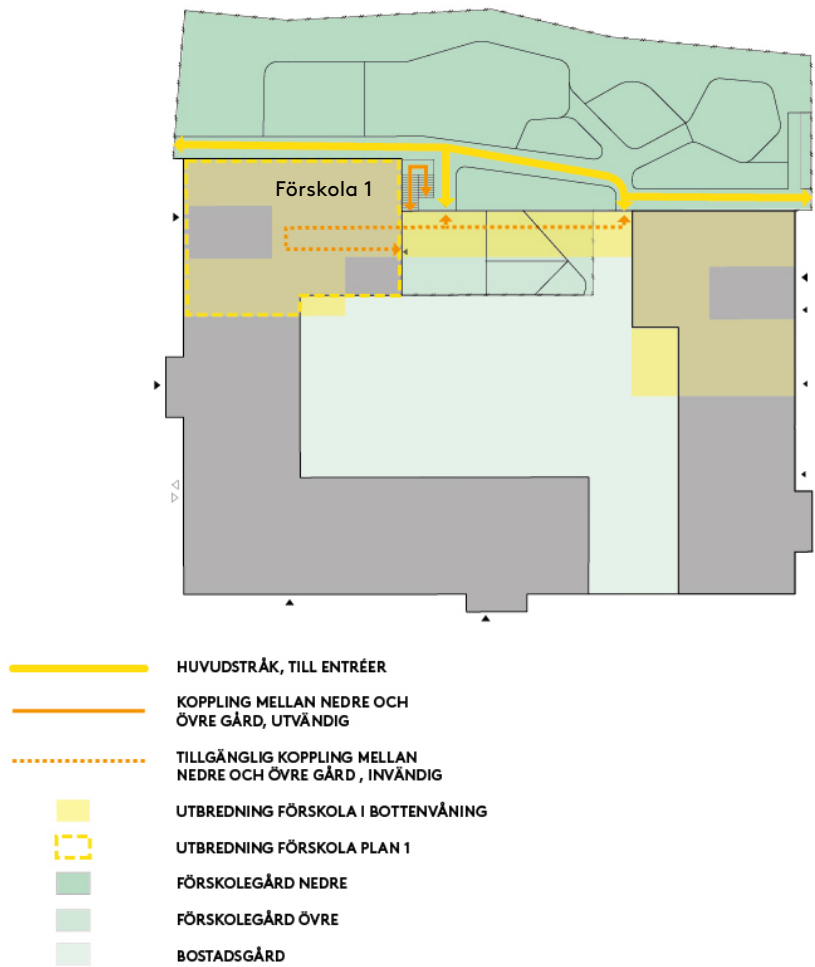
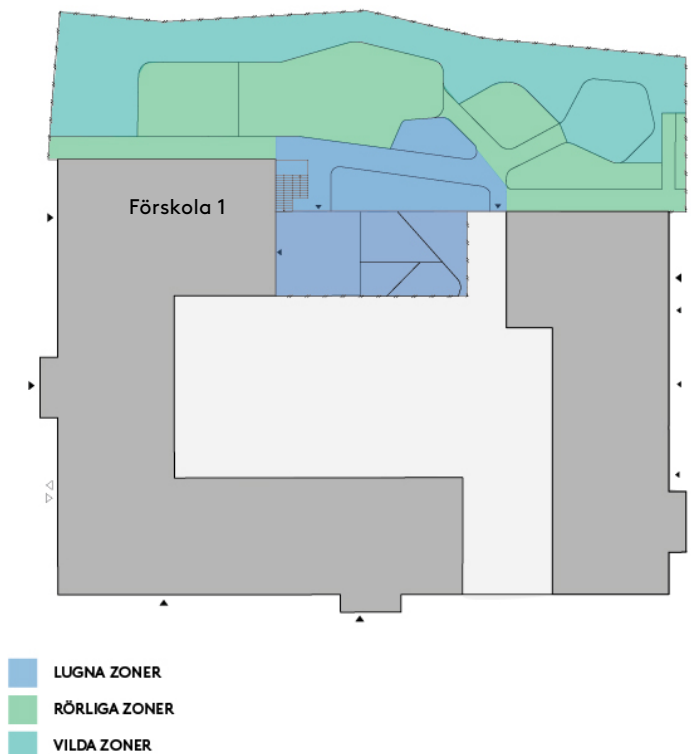

Illustration av förskolegården.

Förskolans entréer nås via gården från två olika lokalgator. Förskolan är uppdelad på två nivåer, både invändigt och utvändigt. Gården har 1500 m² friyta fördelat på de två nivåerna. Den övre nivån nås via en utvändig trappa samt via en invändig trappa och hiss. Den nedre gården är större och erbjuder gott om plats att springa fritt mellan olika rum fyllda med lekmöjligheter.

Förskolans stråk, rörelse och kopplingar.

Förskolegårdens zonindelning.

Förskola 2 och 3

I Storängens sydvästra del planeras två förskolor med gårdar vända mot varandra. Respektive förskolegård har 1500 m² friyta fördelat på två nivåer. Varje förskola har tillgång till totalt 2150 m² då 1300 m² är gemensam yta som samnyttjas av de båda förskolorna. Här finns funktioner så som ett större stråk, cykelparkering, en stor samlingsyta, odlingsmöjligheter och öppna ytor för fri lek och spring. Den delade gården är en yteffektiv lösning som samlar platskrävande funktioner och innebär mer plats för lek på övriga gårdsytor.

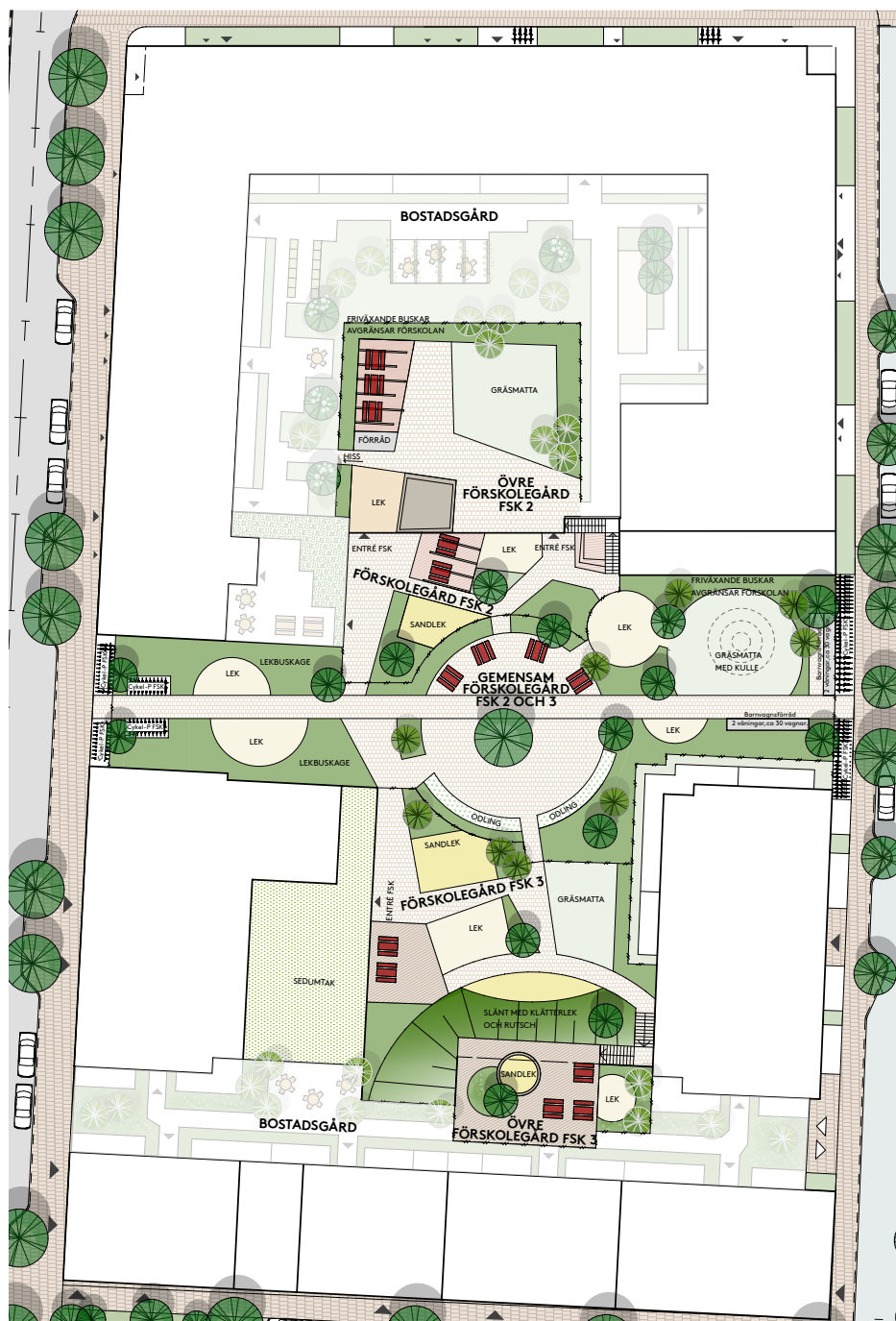
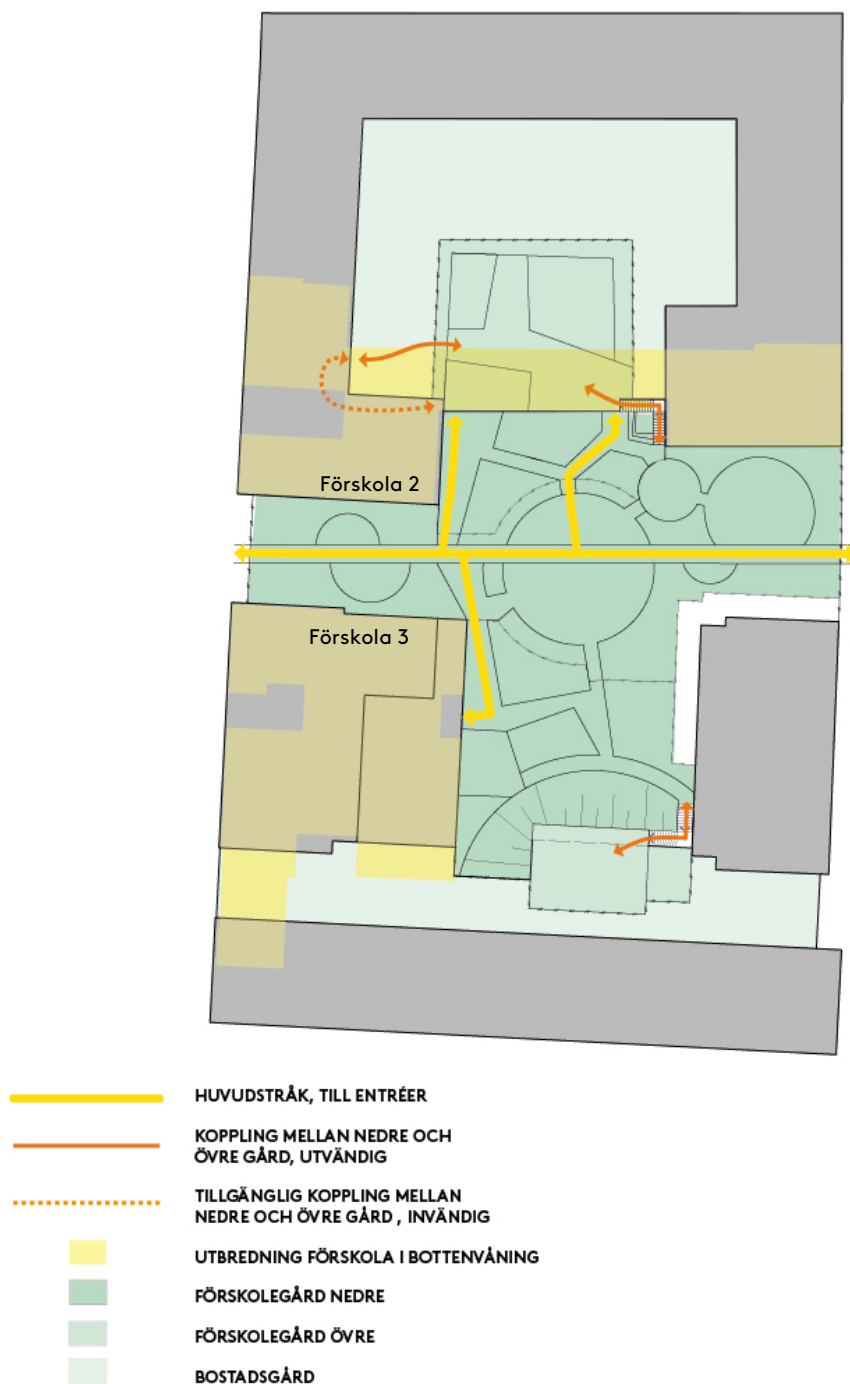
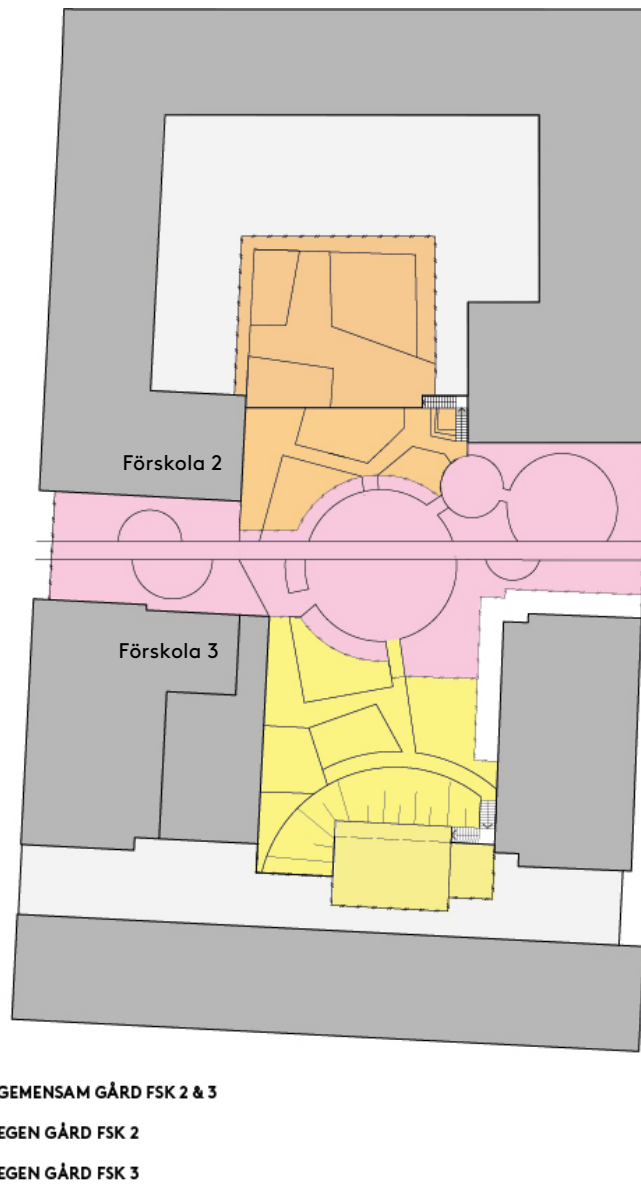

Illustration av förskolegårdarna.

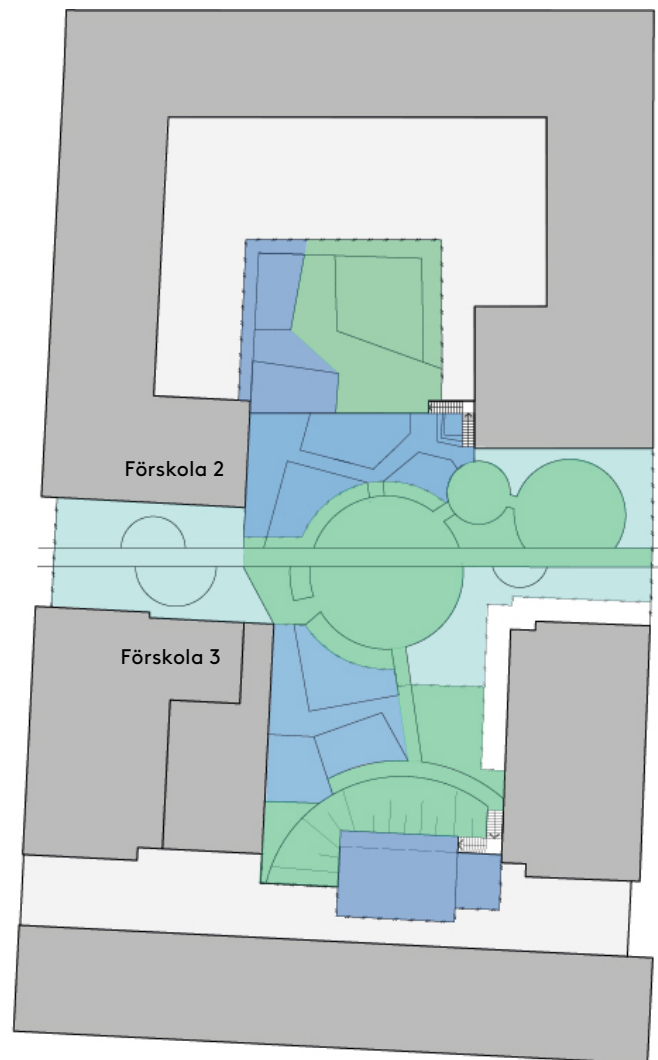
Förskolornas entréer nås via gården från Förrådsvägen och en lokalgata. Invändigt är de båda förskolorna lokaliserade endast i bottenvåningarna, medan gården är fördelad på två nivåer. Den övre nivån nås utvändigt via trappor eller invändigt via hiss/trappa i trapphusen. De övre gårdsytorna erbjuder en lugnare mer avskild miljö. På den nedre gården finns gott om plats att springa fritt mellan olika rum fyllda med lekmöjligheter.

Förskolans stråk, rörelse och kopplingar.

Gårdsytans fördelning mellan samnyttjad yta och egna gårdar.

- LUGNA ZONER
- RÖRLIGA ZONER
- VILDA ZONER

Förskolegårdarnas zonindelning.